

Snel, trouw en goed

bediend bij de

GROENINGHE DRUKKERIJ

Budastraat, 56, KORTRIJK — Tel. (056) 240.77

Boeken en tijdschriften, precisiewerk, kleurendruk,
mechanische boekbinderij, alle handelsdrukwerk.

*

Wie er eens kwam, komt er nog!

Mededelingsblad van het

V.V.A.

(Voorheen A.V.O.H.V.)

Inhoud

Waarom het Verbond der Vlaamse Academiëci ?
K. Goddeeris

In Memoriam : Dr. Dries Devos (1894-1960)
*Prof. Dr. Franssen - Dr. G. Iserbyt -
Mr. A. Debeukelaere*

Motie van het V.V.A. in verband met de opening te Leuven van franstalige kleuterklassen en transmutatieklassen

Open brief van het V.V.A. aan de heer Eyskens

Toespraak van Mr. E. Van Dieren op de 33^e IJzerbedevaart
E. Van Dieren

Geneeskundige Ethiek
L. Elaut

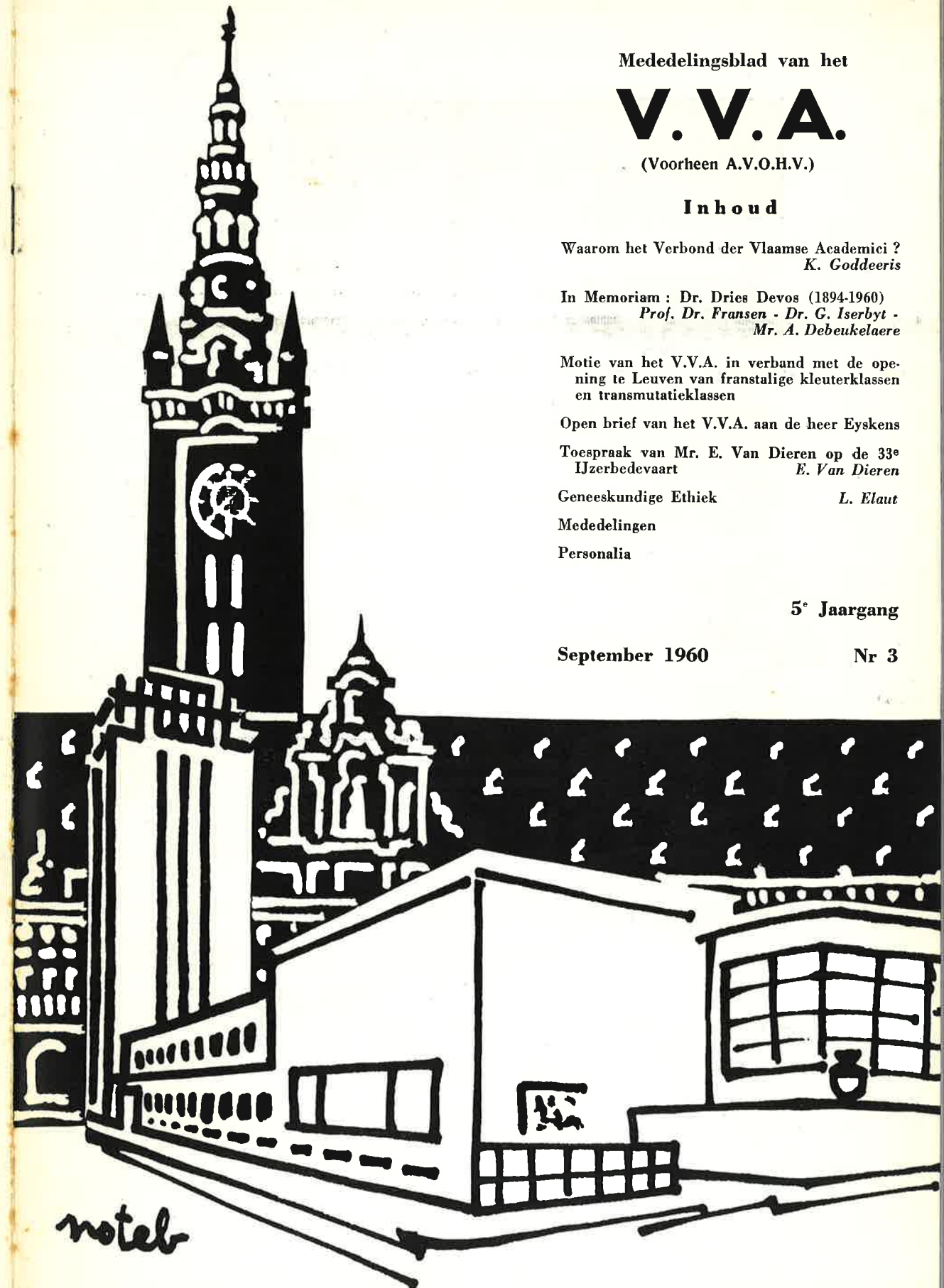
Mededelingen

Personalia

5e Jaargang

September 1960

Nr 3

ZUIGELINGEN-EN DIETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsuiker

annalac

zoutloze half-vette melk

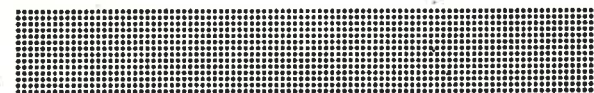
desal

zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIETVOEDING

J. P. M.

MEDEDELINGSBLAD

VAN HET

VERBOND DER VLAAMSE ACADEMICI

REDAKTIESEKRETARIS : M. Reynders, Vlamingenstraat, 132, Leuven (Tel. 016-238.97)
BEHEER : Sekr. v/h V.V.A., E. Jacquainlaan, 126, Brussel (Tel. 02-18.68.20; P.R. 42.92.38)

Waarom het Verbond der Vlaamse Academics?

In zijn vergadering van 3 september laatstleden heeft de Centrale Raad besloten de naam van ons verbond te wijzigen. Voortaan is ons verbond niet meer het « Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond » maar het « Verbond der Vlaamse Academics ».

Taalkundig zijn hoogstudenten en oud-hoogstudenten onjuist. Zij die hoger onderwijs volgen, zijn geen hoogstudenten maar studenten. Zij die middelbaar onderwijs volgen, zijn leerlingen en geen studenten.

Doch door deze wijziging beoogt de Centrale Raad insgelijks een vereenvoudiging van de benaming. Buitenstaanders en ook vele academics geraakten niet wijs uit de betekenis van deze lange reeks beginletters. Ook andere organisaties hebben zulke vereenvoudiging doorgedreven : het « Verbond der Vlaamse Geneesheren van België » is geworden zonder meer het « Vlaams Geneesheren Verbond ».

Deze vereenvoudiging beduidt ten slotte een zekere gelijkvormigheid in de benaming der Vlaamse cultuur- en beroepsverenigingen. Ouderen nochtans, leden van ons verbond sedert zijn ontstaan, zien in deze naamwijziging een breuk met de traditie. Het is vanzelfsprekend dat doelstelling en standpunt van ons verbond ongewijzigd blijven.

Tijdens het voorbije verlof overleed ons medelid Dr. Andries Devos, lid van de Centrale Raad, gewezen praeses van het K.V.H.V. Leuven. Zoals het doodsprentje vermeldt, zijn vrienden en volksgenoten zullen hem blijvend herdenken als een grote en loutere figuur, in deernis en bereidheid over Vlaanderen gebogen, trouw en fier en duldzaam, ook in de verongelijking. Het V.V.A. heeft hem een prinselijke begrafenis bezorgd. Dit nummer bevat een breedvoerig « in memoriam », bevattende de lijkreden uitgesproken door Prof. Dr. Fransen namens het IJzerbedevaartkomitee, door Dr. G. Iserbyt namens het V.V.A., en door Mr. A. Debeukelaere namens de Frontbeweging.

Enkele dagen vóór de regeringsverklaring heeft het V.V.A. een open brief gericht aan de heer G. Eyskens, eerste-minister. De aandacht van de heer Eyskens werd gevestigd op het feit dat de omstandigheden in Vlaanderen sinds de vorige regeringsverklaring in hoge mate zijn gewijzigd en nogmaals werd beklemtoond dat het V.V.A., solidair met alle Vlaamse cultuurverenigingen en het « Vlaams Aktiekomitee Brussel Taalgrens » zich met alle mogelijke middelen zal verzetten tegen elke vorm van talentelling en gebiedsroof.

K. Goddeeris.

Dr Dries DEVOS (1894-1960).

26 juli 1960 is Dries Devos onverwacht overleden in zijn oud herenhuis te Handzame. Eenzaam en alleen heeft hij dit aardse leven verlaten. Slechts zijn bloemen die hij met liefde en kunde kweekte, zijn massa boeken die hij in de loop van zijn studielevens had verzameld en die zijn goede vrienden waren geworden en dan die enige kollektie langspeelplaten, waar hij, de musicus, uren lang kon van genieten, waren getuigen van zijn laatste stonden...

Wie Dries Devos was hoeven wij hier niet meer te beschrijven, heel Vlaanderen kende hem, maar ook in Nederland en in Zuid-Afrika had de naam van Dries Devos een voorname klank. Deze echte Westvlaming was een Groot-Nederlander van het zuiverste water.

30 juli werd hij ten grave gedragen; op de lijkbaar prijkte de Leeuwenvlag en deze begrafenis werd een laatste maar grootse hulde van allen die Dries Devos gekend, geëerd hadden en hem eens hun vriend mochten noemen.

Namens het IJzerbedevaartcomité waarvan de afgestorvene steeds een voor-
aanstaand lid was geweest sprak Prof. Franssen een kort maar diepgevoeld afscheidswoord:

Mijn waarde Dries Devos,

In naam van het nationaal comité en de gewestelijke comités van de Bedevaart naar de graven van de IJzer, deze korte doch diepgevoelde afscheidsgroet. Niemand van ons had durven vermoeden dat U zo onverwacht en vroegtijdig uit ons midden zou worden weggerukt; U waart pas in de rijpe bloei van uw mannenjaren en voor eenieder van uw vrienden en bekenden waart U de welgezinde en opgeruimde man. Voor ons allen is uw verscheiden een zware slag en wekt algemeen treurnis in het kamp van uw vlaamse medestrijders.

Vanaf uw studententijd volgde uw leven een vaste lijn die U werd ingeprent door de Katholieke Vlaamse Studentenbeweging, en waaraan U zijt getrouw gebleven in eerlijke, onveranderlijke overtuiging. Het feit dat U aan de Leuvense Universiteit praeses waart van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond, bewijst reeds genoeg welke markante figuur U toen reeds waart. U hadt ook reeds veel doorgemaakt als Vlaamse soldaat aan het IJzerfront, waar het harde leven in de loopgrachten en de Vlaamse frontbeweging U reeds gestempeld hadden tot rijp man, en leider van uw volk.

Doctor in de Germaanse talen waart U in 't bijzonder nog gespecialiseerd in de Skandinaafse talen. U studeerde trouwens in Zweden, en hebt naderhand nog veel gereisd uit kulturele belangstelling. U waart een groot vriend van Noord-Nederland en uw droom was Groot-Nederland met een gelijkberechtigd Vlaanderen omdat U overtuigd waart, en te recht, dat de Vlaamse Kultuur best kon gedijen in aansluiting met Noord-Nederland. Voor alle cultuurvromen stond uw geest en hart open, ook voor muziek en zang, en bloementeel, zodat U als een alzijdig kultuurmens mocht tellen, en als zodanig een sieraad waart van ons Vlaamse volk, en een voorbeeld!

Op zondag 5 september 1920, nu veertig jaar geleden, had te Steenkerke de Joe Englishhulde plaats, met onthulling van het gedenkteken op zijn graf en met vlaggefeest en bloemenhulde door de Vlaamse meisjes, dit was en blijft

de eerste bedevaart naar de graven van den IJzer. Met de Heer Dambre waart U secretaris van deze historische plechtigheid. U zijt dus medestichter van ons Bedevaartwerk, U waart nu weer lid van ons bedevaartcomité; uw trouwe aanwezigheid op de vergaderingen, uw heldere geest en gezond oordeel, uw bezadigdheid en gediensdig karakter, uw minzame omgang, waren voor ons een grote steun, en sterkte ons vertrouwen in de toekomst van ons werk; persoonlijk heb ik kunnen ervaren hoe bekommerd U waart om de goede gang van onze bedevaarten als band tot eenheid en samenhangigheid tussen al de Vlamingen.

Waarde vriend en medewerker, uw heden was als uw verleden, trouw aan uw volk en in dienst van uw volk; wij danken U, wij denken aan U, wij bidden voor U; tussen ons allen blijve uw nagedachtenis in ere, U ruste in de vrede van God!

*
**

In de twintiger jaren was Dries Devos voorzitter geweest van het K.V.H.V. Leuven. Heel zijn leven voelde hij zich student, zodat men hem wel eens « de eeuwige student » noemde. Van het A.V.O.H.V. is hij dan ook steeds een trouw en werkzaam lid geweest en Dr Gerard Iserbyt (Kortrijk) sprak namens de oud-studenten zijn goede vriend Dries Devos nog een laatste maal toe:

Verslagen, komen vele vrienden vandaag voor het laatst, naar uw stille huis, waar gij eenzamer nog zijt gestorven, zonder enig gebaar van medelijden, zonder klacht, zonder afscheid: de dood van vele van uw jeugdvrienden, de eenvoudige dood van de soldaat.

Ik mocht u leren kennen, reeds gedurende onze kollegejaren te Kortrijk en in vluchtige ontmoetingen op het front de eerste oorlog, intiemer nadien te Leuven, het Leuven der studenten dat gij door uw persoonlijkheid en uw werk met een diepgegrifte zegel zoude tekenen.

Ons eerste contact aldaar: Dries op het podium, op de eerste Verbondsvergadering, ons vóórzingend met zijn diepe baritonstem: « Sa Vaanderig, hef ons vrije Vane ».

Tenslotte Dries zijt ge niet veel veranderd of geëvolueerd sedertdien. Gij hebt ten andere nooit veel gehouden van veranderen, noch van houding, noch van doel, noch van marchrichting.

Uw eerste werkterrein, na de oorlog, lag te Leuven in het « VERBOND ». Eerst onder Aloïs Stroobandt, dan onder de nooit volprezen Berten Pil, nadien onder Jan Valvekens, allen reeds verdwenen vóór U. Vanaf de eerste dag, hebt gij U in het openbaar en meer nog verdoken aan het werk gesteld, samen met een kleine schaar getrouwen, diepte en kleur te geven, en naar het voorbeeld van Berten Rodenbach, er het vlaams nationaal bewustzijn uit te diepen en gestalte te geven.

Ik gedenk hier piëteitsvol, Karel Van der Espt en Odiel Spruytte, die ook na hun tragisch leven en vroegtijdige dood, U bleven helpen en bezielen. Zoals in gans uw leven hieldt gij ook hier aan de rechte strakke banen, wars van ieder compromis en afkerig van alle taktische zwenkingen.

Gij hebt niet, zoals helaas zoveel studentenleiders, die, als veelbelovende kometen, vluchtig aan Vlaanderens hemel verschenen, gemeend dat na uw studententijd uw vlaamse taak was volbracht.

Hetzelfde wroeterswerk, dezelfde bewustmaking hebt gij steeds voortgezet rondom U. Steeds stond gij, in 't midden van West-Vlaanderen, midden van uw Volk, geankerd in de grond, als een figuur van Permeke, eenzame gestalte, recht en fier, vrij in zon en wind, en met een scherpe slagschaduw naast U. Tegenkanting van waar ze ook kwam, kon U nooit doen omzien, laat staan om-

keren. Toen ook van hogerhand met banbliksems en verwatenis werd bedreigd tegen de Vlaams-Nationale Stelling, scheen U dit bijna niet te merken. Nog hoor ik U, als feestredenaar op een huldebetoon aan Jules Persyn, verklaren «Tenslotte zullen wij later, naar de trouw aan ons eigen geweten worden be-recht »... erbij voegend, rechtstreeks tot de fijngevoelige en reeds verscheurde Persyn « en goddank hebben wij in West-Vlaanderen een robuust geweten ».

Voor U was Groot-Nederland nooit een droom, maar een werkelijkheid. Typisch Westvlaamse figuur, voelt gij U even goed thuis in Zuid-Vlaanderen, in Noord-Nederland en bij uw Zuid-Afrikaanse vrienden.

De Geuzen met de Zwijger en Marnix van St-Aldegonde, De Wet en Jopie Fourie met hun Boeren, waren even goed uw helden, als de strijders van 1302. Geen wonder dan, dat gij steeds de vóórtrekker en bezieler waart in het « Algemeen Nederlands Verbond » en nu ook in « het Genootschap der Nederlanden in Europa », waarin gij de bekroning zaagt van het Diets Studentenverbond onzer jeugd ; steeds de rechte weg op hetzelfde doel : de ontvoogding van Vlaanderen en de eenheid van onze stam.

Voor enge politiek voelt gij niet veel, althans niet als doel. Toen uw medeburgers, lang vóór de oorlog, U toch als burgemeester aan hun hoofd stelden, was dit niet zozeer de vrucht van uw werking als de erkenning van uw verdienste en onbaatzuchtigheid. In ons klein landeke heeft ook dit U niet kunnen behoeden voor de mensonterende slagen der repressie : de eenzame eik vangt te veel wind. Veel mensen schijnen vnaadaag te vergeten, dat ook andere dan Kongolese bevrijdingen het modder naar boven hebben gewoeld. Ook U werd noch vernedering noch gevangenis gespaard. Maar ook DIE storm hebt gij onberoerd langs U laten waaien. Gij bewaardet alleen de dankbare gedachtenis van de trouwe vriendschap, lijk die van Tone Delva ; de rest liet gij langs U gaan, als kaf met de wind.

Onze innigste dank gaat naar uw levenslange trouw aan het « Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudenten Verbond ». In wel en wee, in voorspoed en tegenspoed, blijft gij steeds de spil en de bezieler in West-Vlaanderen en de trouwe vertegenwoordiger in het hoofdbestuur. Voor U bracht uw diploma geen beroep dat U welstand en fortuin zou verschaffen. Ten andere, de enige welstand die gij aan het leven hebt gevraagd, mocht slechts dienen om vrij te kunnen staan en tot bevreemding van uw fanatieke drang naar schoonheid : schoonheid van het Woord, door U vergaard in een unieke bibliotheek ; schoonheid van de klasieke muziek, die Gij steeds bij de hand houdt in een diskotheek die niet veel gelijken heeft ; schoonheid van de natuur, die van U een rusteloze zwerver heeft gemaakt ; schoonheid van Gods lieve bloemen, waarvan het vertroetelen tot op uw allerlaatste dag een « violon d'Ingres » is gebleven. Voor U was de titel van Academicus slechts de wijding tot Vóórman. Moeilijk kondt gij velen, dat zoveel academici, de « aristoi » van hun volk, zo wars bleven van het getrennt marchieren naar het gemeenschappelijk doel ; dat hun te sterk individualisme hen in veel gevallen doemt tot steriliteit en machteloosheid, daar waar door het blote feit van samenbundeling, zonder veel vertoon of luidruchtige vergaderingen, zij een macht zouden vormen, een hoogstaande « pressure group » waar IEDEREEN zou mede af te rekenen hebben.

Wij weten dat zo uw afsterven ons iets nader zou brengen van deze uw oude wens, gij ook dit laatste offer blijmoedig zult hebben gebracht.

Dries beste Vriend, wij gaan over U niet treuren : gij houdt niet van treuren, en het wegvallen van zoveel van uw medestrijders was voor U steeds een prikkel tot grotere inspanning en persoonlijke inzet.

Zoals na een stemmige vrienden- en familiemale zeggen wij U eenvoudig en gemeend : Dries, het spijt ons dat gij zo rap moet weggegaan, dat gij niet wat langer met ons kunt blijven ; kom goed thuis, doe de groeten aan onze vele goe-

de vrienden aldaar ; dank U voor uw gezelschap, voor uw vriendschap, voor uw Houe Trouwe. Wij blijven U gedenken. Vaarwel.

**

Als laatste nam Mr A. Debeukelaere afscheid van Dries Devos. Hij deed dit als oudere dorpsgenoot, als jeugdvriend maar vooral als vertegenwoordiger van de IJzersoldaten en van de Frontbeweging, waaruit beiden gegroeid zijn.

Hier volgt dan de lijkrede van Mr A. Debeukelaere :

Toen ik verleden week met Dries afsprak om op donderdag 28 juli aan de voet van de IJzertoren bijeen te komen en bepaalde schikkingen te treffen voor de aanstaande IJzerbedevaart, kon noch mocht ik niet denken dat ik hem niet meer zou zien, dat ik heden hier te Handzame aan zijn lijkbaar zou staan.

Deze onverwachte dood heeft ons allen diep getroffen.

Namens het Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond, namens het Komitee van de Bedevaart naar de Graven van de IJzer, namens het Algemeen Nederlands Verbond, zoveel verenigingen, van wier hoofdbestuur hij deel uitmaakte, werden zijn verdiensten naar waarde geprezen.

Maar als oudere dorpsgenoot, als jeugdvriend, als vertegenwoordiger van de frontgeneratie en vooral van de frontbeweging, heb ik het droeve, het pijnlijke voorrecht hem een laatste hulde te brengen.

Hij is geboren in dit kleine, rustige dorp, midden West-Vlaanderen, dat hij zo lief had, waar hij steeds zou blijven wonen. Hij zou er zelfs burgemeester worden en blijven in de meest moeilijke dagen. Waar het ging om het belang van zijn volk, wist hij het hoofd te bieden aan wie ook, aan de wereldlijke, aan de geestelijke macht, aan de bezetter.

Dat zou echter niet beletten dat ook hij zou aangehouden worden en wegens de meest onwaarschijnlijke feiten, waarvan hij zelf niet eens het bestaan kon vermoeden, in de gevangenis opgesloten worden.

Nadat deze beschuldigingen ijdel bleken te zijn en hij op vrije voeten werd gesteld, kwam hij terug naar dit dorp, zonder wrok noch verbittering, zelfs niet tegen hen die met zijn aanklagers hadden meegeheuld, en lijk voorheen bleef hij de steun en de raadsman van allen.

Handzame kent vandaag een groot verlies, waarvan het eerst later naar waarde de betekenis zal beseffen.

Hij is geboren in dit landhuis, waar nu zijn lijk is opgebaard, in deze heerlijke woning, met zijn prachtige omgeving, zijn park, zijn bomen, zijn bloemen.

Reeds in zijn jeugd, kwamen hier allen die in Vlaanderen naam hadden én in de letterkunde én in de muziek én in de beeldende kunst én in de wetenschap én ook in de Vlaamse beweging.

Hier waren te gast om er maar enkelen te noemen, Hugo Verriest, Prof. Vliebergh, Omer De Laey, Verschaeve, Warden Oom, Dوسفel, Prof. Scharpé, beeldhouwer Lagae en de mannen van de Swigende Ede, zoals Pastor Blancke, Dr Depla, Dr Bruwier.

In dit midden is hij opgegroeid als een bewonderaar van alles wat schoon is, ook van de natuur. Zijn dahliakweek, waarvan vele tuinbouwkundigen afgunstig waren, was overal bekend.

Hij kende de ganse wereldliteratuur, de muziek, de beeldende kunst. De kunstprestaties in Vlaanderen woonde hij alle bij, en ook vele in het buitenland, vooral in Nederland. En dan zat hij daar, heel alleen, verscholen in een hoek van de zaal om in stilte, ongestoord te kunnen genieten van al het schone.

Hij bereisde een groot deel van West-Europa, hij kende al die landen, hun literatuur, hun muziek, hun kunstenaars, hij kende hun taal en hun volk, vooral Skandinavië was hem lief zonder te spreken van Nederland, dat voor hem een deel was van zijn vaderland.

Hij had een reusachtige bibliotheek, een rijke diskotheek.

Wanneer hij thuis kwam en alleen zat in deze gezellige huiskamer, kon hij uren lang luisteren naar zijn heerlijke muziek of las hij uit een of ander meesterwerk en wanneer een paar vrienden bij hem te gast waren, dan las hij met zijn zware stem daaruit voor om ook hun te laten genieten...

Hij was een voornaam kultuurmens, maar vooral was hij een overtuigd Vlaming, een Vlaming uit één stuk.

Geboren uit een hoogstaande familie, begaafd lijk hij was, mocht hij rekenen op een schitterende toekomst.

Hij koos echter de partij van de minstbedeelden, van het arme Vlaanderen, en nooit zou hij één duim breed daarvan afwijken.

Ik zie hem nog, als jonge collegestudent, onder het zingen van Vlaamse strijdliederen, midden de fakkeltocht die werd gehouden op de donderdag van de jaarlijkse kermis, opstappen met de spandoeken die in zijn hovingen waren opgetimmerd om aan de Handzaamse bevolking de slogans van de toenmalige beweging te leren kennen.

Hij trok naar de Leuvense Universiteit : hij zou rechten studeren maar promoveerde later tot doctor in de Germaanse filologie.

Dadelijk werd hij opgenomen in het toenmalig zo bedrijvig Vlaams leven van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond, als schacht werd hij er de liefkoozde solozanger, na de oorlog hielp hij er de leiding verzekeren — hij werd er zelfs voorzitter van — en onder zijn impuls kwam tot stand die heerlijke Vlaams-Nationale Studentenbeweging die tussen de beide wereldoorlogen zulke voorname rol zou spelen in Vlaanderen.

Het kon niet anders dan, wanneer hij in de eerste wereldoorlog, als jonge sergeant en kandidaat-officier op het front aankwam, hij dadelijk actief deelnam aan de frontbeweging, de leiding ervan bijstond en nooit deinsde hij terug voor zijn verantwoordelijkheid want Vlaanderens bestaan was zijn hoogste wet.

Na de oorlog kwam hij terug naar Handzame.

Zijn geboortedorp werd een middenpunt van de Vlaams-Nationale strijd in West-Vlaanderen,

het stond bekend om zijn grootse Guldensporenfeesten,
om de fameuze ezelstoet,
om de jaarlijkse première die het Vlaamse volkstoneel in zijn park kwam opvoeren op Vlaanderens hoogdag.

Tegenover eerlijke tegenstrevers was hij breed in zijn omgang, maar voor hen die Vlaanderen benutten voor eigen welzijn en voordeel of voor hun partij, kon hij hard en bitter zijn en dan klonk zijn stem als een klok en maakte hij ze ongenadig af.

Zo herinner ik mij nog steeds de dag waarop in 1918, de regering van « Le Havere » die sedert lang machteloos stond tegenover het bloedende Vlaanderen van de IJzer, dat steeds maar riep « Hier ons Bloed, wanneer ons recht, » meende een gezant te hebben die over de nodige invloed zou beschikken om hen te bedaren met de belofte van « na de oorlog », hoe Dries hem striemend afkamde en haast met zweepslagen afmaakte.

Trouw aan zijn Vlaams-nationale overtuiging, gaf hij deze nooit in de minste mate prijs.

Zelfs in oorlogstijd, tegen het verbod van de bezettende overheid in, liet hij op 11 juli 1940 zijn Leeuwendrag wapperen en weigerde ze in te trekken.

In dit huis, leefde hij tussen zijn boeken, zijn muziek, zijn bomen, zijn bloemen, midden zijn volk en zijn vrienden.

Hier kwam heel Vlaanderen bijeen maar ook het Noorden en zelfs Zuid-Afrika was er de welkome gast.

Groot-Nederlander, naar hart en geest, was hij aanwezig op alle Nederlandse feesten en congressen, hij werd voorzitter van het Algemeen Nederlands Verbond voor West-Vlaanderen.

Want hij droomde van Groot-Nederland, waarin Vlaanderen, zijn Vlaanderen, de plaats zou innemen die het toekomst, voor hem bestond er geen staatsgrens, was Groot-Nederland ons groot vaderland.

Nu is hij heengegaan, onverwacht, even bescheiden als altijd.

Nog lang zullen we hem missen en nu hij niet meer bij ons is, zullen we voor het eerst de betekenis van Dries naar waarde kennen.

Hij was een uiterst begaafd, veelzijdig ontwikkeld man, hij was een kultuurmens van formaat, een Vlaamse Nationalist uit één stuk.

Vlaanderen verliest in hem een zijner grootste zonen, wij een trouwe vriend en strijdenoot.

Er rest ons nu niets meer dan deemoedig het hoofd te buigen en te bidden voor hem.

Maar voor Vlaanderen's jeugd mag dit rijke leven niet ijdel zijn geweest. Naar zijn voorbeeld, moet zij nationaal denken en handelen en alles veil hebben voor zijn, voor ons vaderland.

Motie van het V.V.A. in verband met de opening te Leuven van franstalige kleuterklassen en transmutatieklassen.

De Centrale Raad van het Verbond der Vlaamse Academici, vergaderd op 3-9-60, vernomen hebbende, dat de minister van Openbaar Onderwijs op 1 september jl. franstalige kleuterklassen en transmutatieklassen geopend heeft in de gebouwen van het rijkslyceum te Leuven;

protesteert tegen deze daad die wijst op het voornemen van de minister van Openbaar Onderwijs in het rijksonderwijs franstalige kleuter- en transmutatieklassen te openen in alle Vlaamse steden en gemeenten waar het vrij en gemeentelijk onderwijs reeds dergelijke klassen heeft;

stelt daartegenover de belofte van dezelfde minister, de franstalige kleuterklassen bij ministeriële onderrichtingen in het Vlaamse land af te schaffen en geleidelijk aan ook de transmutatieklassen door intrekking van subsidies;

doet een beroep op de Vlaamse verenigingen en de Vlaamsgezinden van alle opinies om zich eensgezind en met alle middelen te verzetten, zowel tegen het instandhouden van het vrij en gemeentelijke franstalige kleuter- en transmutatieonderwijs, als tegen de uitbreiding ervan door de minister in het rijksonderwijs.

**

In aansluiting met bovenstaande motie kunnen wij hier aan toevoegen dat, in antwoord op een schriftelijke vraag van een kamerlid, de minister van Openbaar Onderwijs medegedeeld heeft dat hij heeft afgezien van de oprichting van bijzondere taalklassen aan de voorbereidende afdeling van het Koninklijk lyceum te Leuven op basis van artikel 15 van de wet van 14 juli 1932.

Open brief van het V.V.A. aan de heer Eyskens in verband met de regeringsverklaring.

Brussel, 23 september 1960

Mijnheer de Eerste Minister,

Op 27 september aanstaande zal Ued. in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een regeringsverklaring voorlezen. Dienaangaande heeft het Verbond der Vlaamse Academi (voorheen het A.V.O.H.V.) mij opdracht gegeven de aandacht van Ued. te vestigen op het feit dat de omstandigheden in Vlaanderen sinds de vorige regeringsverklaring in grote mate gewijzigd zijn. De herhaaldelijk beloofde hervormingen op Vlaams gebied werden weer eens niet verwezenlijkt en het Kongolees drama heeft diepe en verdragende gevolgen met zich medegebracht. Het gebruik van bepaalde uitdrukkingen door gezagvoerders en inlanders in de onafhankelijke Kongostaat beduidt tevens een zeer pijnlijke vernedering voor de Vlamingen en wijst op een vlaamsvijandige gezindheid, die systematisch door de Belgische administratie in Kongo tijdens de laatste decennia bij de inlanders werd ingeplant.

De « Libre Belgique » schreef enkele weken geleden ter gelegenheid van de omstandigheden in Kongo dat het dwaas en overigens nutteloos is zich tegen de opringende zelfstandigheidsgedachte te willen verzetten, daar de banden toch vroeg of laat totaal verbroken worden. Welnu het blijkt dat de drang naar zelfstandigheid in Vlaanderen zich tijdens de laatste tijd in sterke mate heeft ontwikkeld. Reeds op het Vlaams Nationaal Zangfeest van juli II. werd luid naar structuurhervormingen gevraagd en op de IJzerbedevaart van augustus II. werd door Professor Franssen klaar en duidelijk het vraagstuk van de federale hervorming van België gesteld in de volgende bewoordingen: « Het unitarisme van België, geboren in 1830, was en blijft de hindernis tot de erkenning van onze volkspersoonlijkheid in theorie en praktijk. Wegens dit unitarisme werd de eis tot zelfbestuur van onze frontsoldaten nooit werkelijkheid... Daarom eisen wij hier op deze IJzervlakte dat onmiddellijk een aanvang worde gemaakt met de stelselmatige federalisatie van de Belgische staatsstructuur... ». Ook het Davidsfonds op zijn laatste kongres te Sint Truiden heeft zich krachtadig uitgesproken voor werkelijke kulturele autonomie.

Het komt mij voor, Mijnheer de Eerste Minister, dat het onvoorzichtig zou zijn deze kentering in de Vlaamse geestesgesteldheid te negeren. Ik beklemtoon tevens dat het Verbond der Vlaamse Academi, solidair met alle Vlaamse kultuurverenigingen en het Vlaams Aktiekomitee Brussel Taalgrens zich met alle mogelijke middelen zal verzetten tegen elke vorm van talentelling en gebiedsroof.

Ik bied Ued., Mijnheer de Eerste Minister, de uitdrukking van mijn zeer eerbiedige hoogachting.

Dr. K. Goddeeris,
Voorzitter van het Verbond der Vlaamse Academi.

Sluit aan bij het :

VERBOND DER VLAAMSE ACADEMICI

Sekretariaat : E. Jacquainlaan 126, Brussel

Postrekening : 4292.38 — Telefoon : 18.68.20 — Jaarlijks lidgeld : 200 F.

Het abonnementsgeld op het mededelingsblad is begrepen in het lidgeld.

Toespraak van Mr E. Van Dieren op de 33^e IJzerbedevaart.

Dierbare gesneuvelde kameraden, bedevaarders,

Voor de drie en dertigste maal komen wij Oudstrijders van de oorlog 1914-1918 ter bedevaart naar uw graf.

Helaas, ons aantal slinkt van jaar tot jaar !

Wij komen hier, om te bidden voor uw aller zielerust en om uw offer te gedenken.

Wij komen ook om U rekenschap te geven van hetgeen wij gedurende het verleden jaar gedaan hebben als uitvoerders van de opdracht die gij ons gegeven hebt. Gij hebt ons immers aangesteld als de uitvoerders van uw testament, het Vlaanderen voor hetwelk gij gestorven zijt « weer groot en schoon te maken, zoals weleer ».

Twee onzer vroegere bedevaarten zijn mij onuitwisbaar in de geest gebleven.

Deze van 1930 bij de inhuldiging van de eerste Toren — en deze van 1946, wanneer wij voor het eerst, hier, samengekomen zijn op deze puinen bij uw geschonden en onteerde graven.

Ach ! die bedevaart van 1930, dertig jaar geleden !

Ik stond tijdens de plechtigheid boven op de zo pas ingehuldigde en gewijde toren ; ik overzag het ganse veld en voelde mij fier Vlaming te zijn.

Opeen, kwamen twee zeer onschuldig lijkende vliegtuigen over de bedevaart-weide gevlogen en strooiden even onschuldig lijkende stroobriefjes uit.

Geen enkel onder U die daar was zal ooit vergeten wat er toen gebeurde : de massa daaronder wemelde doorheen als een gestoord mierennest ; er steeg van daaronder een verward en wild gehuil en woest getier op, dat zich spontaan oploste in een Vlaamse Leeuw, zoals ik er sindsdien, in mijn lang leven, nooit meer een heb gehoord !

De uitgestrooide briefjes waren honend en tergend voor de bedevaart en hare inrichters !

Het eerste gevolg was dat de Belgische vlag die tot daartoe steeds ongeschonden op de bloemmolen had gewapperd, neergehaald en vertrappeld werd.

Het tweede gevolg was dat de opgewonden volksmassa, onder luid protest, naar de grote markt te DIKSMUIDE stroomde, waar de bereden gendarmen met de blanke sabel chargeerden.

Maar zo dreigend, zo vastberaden was de houding van het volk — gedenk er waren toen nog enkele duizenden oudstrijders aanwezig, die wel voor hetere vuren hadden gestaan en die nooit de P.P. een goed hart hadden toegedragen — dat, na tussenkomst van enkele leiders, de gendarmen zich van de Grote Markt terugtrokken en de aangehouden Vlamingen van op de pui van het stadhuis in vrijheid stelden.

Een ogenblik was België bang geweest.

Maar helaas, een ogenblik slechts, en Vlaanderen heeft de kans verkeken, want de nochtans gekende daders werden ongestraft gelaten door het Gerecht.

Even goed gekend, maar even goed beschermd en even onbestraft bleven de grafschenders die op 16 maart 1946 de IJzertoren in de lucht deden vliegen !

DAT, beminde makkers, heeft men U — DAT heeft men Vlaanderen durven aandoen !

En wij hebben tot hiertoe die hoon ongewroken gelaten !

En hier staan wij bij het puin. Hier liggen uw geschonden graven. Als blijvend symbool van de durf en driestheid van onze tegenstrevers ; als getuigenis van onze zwakheid en onze schande.

**

Thans, geachte bedevaarders, wordt Vlaanderen weer bedreigd door een overgroot gevaar, door een ontzettende ramp : men wil de taalgrens weer verschuiven ; men wil BRUSSEL bij Wallonië aansluiten ; opnieuw een stuk Vlaams grondgebied aan de verfransing ten prooi geven !

« Het gevaar is groot, en dringend de nood » in het land van Leie en Schelde.

Daarom, moet op deze bedevaart de strijdbanier gehesen worden, het alarmsein gegeven worden, de eed gezworen worden om, met alle middelen, ja met alle middelen, de doorbraak en de geplande gebiedsroof te beletten.

Wellicht zal men het niet aandurven, uit vrees voor sabotage, ons met een talentelling in het gezicht te slaan, maar reeds heeft een politieke partij een « compromis » bedacht dat op een geniepige wijze een aanzienlijke gebiedsroof zou voor gevolg hebben, onze positie nog merkkelijk zou verzwakken en deze van onze belagers in hoge mate zou versterken.

En nu vraag ik U bedevaarders, nu vraag ik aan al de bewuste Vlamingen in dit land van welke gezindheid ook :

Zoudt gij zonder desnoods geweldig verzet, gedogen dat een geuur een spade breedte van uw akker of van uw tuin zou roven ? Zoudt gij toelaten dat vreemden uw huis zouden binnendringen, de beste plaatsen zouden bezetten en U zelf naar de kelder of de zolder zouden verwijzen ?

Neen, gij zoudt U daartegen, en terecht, met alle middelen, ook met geweld, verzetten.

Welnu, wat elk van U, elk van ons, als enkeling niet zou verdragen mag hij aan de grond zijner vaders en aan zijn eigen volk niet laten aandoen. Om Vlaanderens grond wordt niet gedobbeld.

Reeds, is een gedeelte van Vlaanderen bezet hoofdzakelijk door franskiljons en volksvreemden en wordt als koloniaal gebied genaast.

Geven de gelovigen onder U er zich geen rekenschap van dat zij thans uit de kerken en tempels in Groot-Brussel en omgeving, die door hunne voorzaten gebouwd en versierd werden, verdrongen worden ; dat zij behandeld worden als meiden en knechten aan wie, als een aalmoes, een vroegmis met sermoen wordt toegesmeten ?

Gelden hier de verwijten niet die Multatuli, onlangs in BRUSSEL tweetalig herdacht, aan zijn landgenoten wegens hun kolonisatie en gebiedsroof van Indonesië, naar het hoofd slingert : « gij hebt U, meester gemaakt van wat U niet toebehoorde. Schrede voor schrede zijt gij voortgeslopen en hebt uw voet gezet op de akker van uwen naaste, gedurig de grensmaal verzettende ».

« Dat is verboden door uw eigen bijbel ! Of staat daarin niet geschreven : vervloekt ! ja vervloekt wie zijn naastens maal verrukt ? »

Welnu, wij zeggen thans « Halt, geen stap verder. Of ? »

Wat betekent nu dat « Of » ?

Dat betekent dat indien het recht, dat aan de negers en wilden gegeven wordt, om over hun eigen lot te beschikken, aan het Vlaamse Volk onthouden wordt, wij dit recht zullen nemen.

België is een schoon land, en wij willen er gaarne in blijven wonen.

Wij hebben voor België en door België veel geleden en er werden voor het voortbestaan van België stromen Vlaams bloed vergoten. Maar aan dit offer en

aan dit storten van ons bloed was een voorwaarde verbonden : gelijkheid voor Vlaanderen in België, in rechte en in feite.

Welnu, die voorwaarde werd niet vervuld ; de prijs van het offer, de prijs van het bloed, uw bloed, werd niet betaald. Daarom, zeggen wij aan de Belgische Staat :

Het is thans de allerhoogste tijd dat uwe schuld aan Vlaanderen betaald worde. Zoniet ?

Zoniet : gedenk dat er onvermijdelijk een dag komt dat de volkeren die onder voogdij staan hun juk willen afschudden. De drang naar onafhankelijkheid, eerst onzeker, vaag en onbepaald, verandert in een onverzettelijke wil, in een nationale bewustwording waartegen het misdadig en overigens nutteloos zijn zou, zich te willen verzetten.

Dit zien wij thans bewaarheid worden over geheel het Afrikaans continent, en overigens over geheel de wereld.

En het Vlaamse Volk, dat het licht der beschaving van uit de tijd der primitieven tot op het huidige tijdperk over de ganse wereld uitgedragen heeft, dat volk dat nooit slavernij geduld heeft ; dat volk dat de machtigste vijanden heeft getrotseerd ; dat om zijn recht te winnen of te behouden stromen bloed heeft gestort.

Dit volk zou in de Staat tot dewelke het behoort nog steeds als ondergeschikt en minderwaardig behandeld worden, als onbekwaam zich zelf te regeren ?

Wij zeggen aan de Belgische Staat : gedenk dat onrecht zich steeds wreekt ; Hervorm U, Staat, eer gij vergaat !

Wacht niet tot dat in onze stoere belforten Roeland storm klept... want dan, dan zou het te laat zijn.

Wat ons betreft, bedevaarders, laat het uit zijn met zingen « dat wij bereid zijn, bereid te strijden voor U Vlaanderen tot de dood ».

Daar lachen onze tegenstrevers mee, en zeggen « ach ! zij doen zoals wilde dieren in de circus ; zij grollen en brullen, maar zij bijten niet ».

Maar de dag dat zij onze gebalde vuisten zullen zien en onze vastberaden wil zullen voelen, de dag dat zij bang zullen worden en wij niet meer bang zullen zijn ; die dag zal onze dag zijn en zullen wij weer, zoals weleer, winnen wat wij willen.

Deze XXXIIIste bedevaart luidt de strijd in voor de Staats-hervorming van België. Voor zelfstandigheid door Federalisme.

« Gij Vlamingen, staat met vuist en voet de vaan omtrent ».

Volgt de ordewoorden die U door het Actie-Comité zullen gegeven worden ; woont de vergaderingen en stoeten bij ; laat 't allenkante de leeuwen dansen !

Verspreidt de geest van deze bedevaart ; deze geest van dadendrang en offerbereidheid, deze geest van opstanding, door gans het land.

Weest van nu af Vlaming dag en nacht, Vlaming overal !

Zo dan, hoop ik, in uw allernaam als afscheidswoord aan onze lieve doden deze boodschap te mogen geven :

Verheugt U makkers. Verheugt U, de eendracht groeit, de wil verstijft, de strijdlust brandt, de prijs van uw bloed zal worden betaald.

Het zaad kiemt ! Wij zorgen voor de oogst !

Aanstaande jaar, brengen wij U de garven !

Weest gerust, geliefden, wij zullen het halen, want

Wij zullen strijden onder uwe leuze :

« Omver ! Omver ; en er Over ! »

Geneeskundige Ethiek.

In het Mededelingsblad van het A.V.O.H.V., dat uit de aard van de zaak een groot aantal geneesheren bereikt, is het niet onpassend een uitvoerig referaat te wijden aan een boek over medische deontologie. Het komt mij zelfs zeer gelegen voor op het bedoelde boek de aandacht te vestigen, omdat het opvallend afwijkt van al wat sedert jaren in ons taalgebied over het onderwerp geschreven werd, omdat het de aktuele brand- en knelpunten van menigvuldig probleem tot in de kern raakt, omdat het zo vrijmoedig aangelegenheden van individuele, personalistische, morele en godsdienstige aard toelicht, en, ten slotte, omdat het inzake de geneeskundige professie onverholten de kristelijk-humanistische standpunten bijtreedt.

Opstellen over medische Ethiek door Dr. G. A. Lindeboom ; J. H. Kok N.V. Kampen 1960, 176 blz., 147 F is geen leerboek en geen handboek. Men hoede zich voor wat zich onder dat epiteet aandient, want zo iets is meestal saai en ongenietbaar. Wie kan immers een handboek tot een meeslepende lektuur maken ?

Lindeboom, hoogleraar aan de Vrije (d.i. protestantse) Universiteit van Amsterdam, doceert de interne kliniek, de encyklopedie en de geschiedenis van de geneeskunde. Zeer dikwijls is hij naar het zuiden gekomen op kongressen, studiedagen, symposiums. Hij wordt graag aanhoord en telt hier veel vrienden; hij steekt met zijn nerveus wagentje vaak de grens over voor een babbeltje onder gelijkgestemden, trekt dan in het holste van de nacht naar huis, en staat des ochtends te 8 uur lekker als kip in zijn kliniek. Hij heeft altijd wat nieuws of interessants mede te delen, hij is nooit banaal, en hangt nooit de professor uit. Hij zegt zijn mening rechtuit, met takt, met humor, en vooral, met de gewenste klaarheid. Die mening is altijd mild, nooit bar. Kortom men mag die Hollander wel graag in het zuiden ; hij staat, qua temperament, ons zeer nabij.

Hij schrijft een levendige taal, en houdt van korte zinnen. Hij kent de bijbel op zijn duimpje want hij is van protestantsen huize ; over de roomse godsdienst met zijn gebruiken, tradities en uitspraken, weet hij soms meer af dan de beste katoliek. Latijn en Grieks kent hij als zijn moedertaal, de interne geneeskunde heeft voor hem geen geheimen, wat hij schrijft is van prima kwaliteit. In de geschiedenis van de geneeskunde is hij de beste kenner van Boerhaave ; over hem heeft hij veel geschreven, en vaak gesproken, en houdt nog heel wat in petto.

Voor de medische etiek heeft een man van dat gehalte een zwak. Lindeboom heeft een opleidingstaak te vervullen bij zijn studenten, en hij meent in gebreke te blijven indien de geesteswetenschappelijke zijde van die opleiding in verdrukking zou komen ; het zijn zijn eigen woorden. Daarom deze opstellen die hij schreef omdat aan protestants-kristelijke zijde een manifest gebrek bestaat aan moraal-teologische werken, die over deze materie handelen.

De opstellen van Lindeboom lopen over : 1) de medische etiek in het algemeen ; 2) arts en patiënt ; 3) de eed der artsen ; 4) het beroepsgeheim ; 5) vruchtbaarheid en voortplanting ; 6) waarheid en leugen ; 7) de zorg voor de stervende ; 8) experimenten op mensen. Het vermelden van deze hoofdstukken laat reeds de aktuele inslag van het gehele aanvoelen. Er zijn daarenboven literatuuraanwijzingen met veel belangrijke, meest recente titels, plus een vijftal appendices over : 1) de epische kode van de kristelijke arts ; 2) de medisch-etische kode van wereldgezondheids-associatie ; 3) de Franse deontologische kode van 1955 ; 4) de konklusie van het rapport over de kunstmatige inseminatie bij de mens (aanvaard door de synode van de Nederlandse

Hervormde Kerk op 26 juni 1957) ; 5) de regels in acht nemen bij de experimenten bij mensen (vastgesteld door het Tribunaal te Nurenberg op 19 augustus 1947).

Het is zeer prettig dat men al die dokumenten van allereerste belang, te samen verenigd vindt.

Wat de grondslag van de medische etiek betreft, meent Lindeboom dat ze geen vrij zwevende grootheid is, en het toch een religieus-zedelijke overtuiging is die aanhangers van andere opvattingen omhoog houdt (blz. 14) ; alleen uit de eerbied voor het leven kan geen volledige geneeskundige etiek worden opgebouwd of afgeleid (blz. 18). Het is A. Schweitzer die meent dat deze eerbied volstaat. Ook van uit de wetenschap kan en mag geen etiek worden afgeleid ; de liefde is de grondslag van alle kristelijke etiek, ook de medische (blz. 19). De etische eisen die van kristelijk standpunt uit aan de medici worden gesteld, verschillen van die ener « natuurlijke » etiek ; de eerste stelt aldus veel hoger eisen aan diegenen die haar aanvaarden, want de eisen van de kristelijke liefde zijn onbeperkt en haar doel is universeel (blz. 20). Haar grondslag en haar leidende gedachten stammen uit de kristelijke gedachtenwereld (blz. 22).

De verhouding arts en patiënt wordt beheerst door het oerfenomeen waaruit zich de hele geneeskunst heeft ontwikkeld : de zieke is een mens, die door zijn lichamelijke of geestelijke gesteldheid in nood verkeert ; hij vraagt in die nood de hulp van iemand van wie hij mag veronderstellen dat hij die geven kan en wil (blz. 27). Dit eigen en oorspronkelijk karakter van de medische situatie moet men steeds in het oog houden, hoe de situatie zich in de verwikkelde, gewijzigde, verbasterde of verminkte vorm voordoet in de verwickelde van het moderne leven (blz. 27), telkens moet de arts zijn gedragingen daar naar schikken : zij dikteert zijn verantwoordelijkheid, zijn bereidheid en plicht tot helpen. Hoe hij, ook in rechte, daarvoor kan aangesproken worden, hij mag van deze gedragslijn niet afwijken.

Betreffende de eed van de artsen vermeldt Lindeboom de eed van Hippokrates die hij scherp analyseert en historisch toelicht ; voorts de formule van Genève en de eed in Nederland.

Over het beroepsgeheim in al zijn aspecten, de historische, juridische, sociale, worden door de auteur behartenswaardige bijzonderheden in het midden gebracht. Het beroepsgeheim van de geneesheer (helemaal iets anders dan een gewoon ambtsgeheim) heeft in de laatste decennien een lelijke deuk gekregen ; alleen kan van opheffing spraak zijn, wanneer een nog hoger belang en een nog hogere plicht het geweten daartoe nopen. Men weet hoe ook de wet voor sommige gevallen de arts van de zwijgplicht, die zij anders zo streng oplegt, kan ontslaan. Lindeboom laat zeer diakritisch aanvoelen wanneer en hoe, zulks geschieden kan. We hebben zelden zulke scherpe, voorzichtige, en redelijke dialektiek over het beroepsgeheim, zijn toepassing en toepasselijkheid ontmoet. De dokter, die het met zijn geweten nauw opneemt, zal weten waaraan zich te houden wanneer zijn diskretie op de proef gesteld wordt. En Lindeboom doet meer dan een praktische wenk aan de hand hoe de arts zich zal gedragen tegenover zijn echtgenote, andere artsen, geestelijken, medewerkers(sters), want vooral, en ondanks alle voorzorgen, liggen er geheimen van de patiënten voor het grijpen, geheimen waarvan zij houden dat men ze nooit prijsgeeft.

Rondom vruchtbaarheid en voortplanting, rondom antikonceptie, abortus provocatus met zijn eugenetische, sociale, en medische indikatie en diens legalizatie, rondom sterilizatie, gedwongen of vrijwillige kastratie, kunstmatige inseminatie, en zoveel andere problemen heeft zich, onder allerlei oorzaken en invloeden, een geweldig medisch etisch complex ontwikkeld. Wat in vroeger

eeuwen een dorpje kon schijnen, is thans een miljoenenstad geworden. Lindeboom verdedigt het monogame, in liefde gesloten, levenslange huwelijk.

In zake antikonceptie is de protestant Lindeboom een moedig man. Hij verklaart dat de arts, ook de protestantse, zijn katholieke patiënten moet waarschuwen, dat zij ingaan tegen de voorschriften van hun kerk indien zij om antikonceptische middelen of methodes verzoeken, en hij acht het vlakaf ongeoorloofd dat de arts een jong en gezond pas gehuwd paar in dit opzicht voorlichting en bijstand zou verlenen. Beter is het de patiënt en de familie te verliezen dan tegen gezond verstand en geweten te handelen (blz. 61). Toch acht hij principieel al de antikonceptionele methodes niet onaanvaardbaar voor wie met de opzettelijke beïnvloeding van de bevruchtingsmogelijkheden akkoord gaat (blz. 60). Van protestants-kristelijk standpunt uit is het provoceren van abortus op een dringende medische indicatie niet te veroordelen; deze indicatie bestaat evenwel niet voor eugenetische en sociale redenen, zij is even verwerpelijk als de eugenetische eutanase (blz. 64 en 68). Men mag niet te licht met de medische indicaties tot vruchtafdrijving omspringen; de vooruitgang van de geneeskunde maakt dat ze zeer zelden overwogen moet worden. Zelf heeft Lindeboom éénmaal in zijn leven abortus op medische gronden aangeraden (hongerwinter van 1944); de vrouw ontsnapte maar het jaar nadien stierf ze toch aan chronische nefritis. Voor het legaliseren van de medische indicatie tot aborteren voelt Lindeboom niet, al dient gezegd dat artsen die op zuivere medische indicatie abortus provoceren van de justitie in Nederland (en in België: refer.) weinig of geen last ondervinden.

Gedwongen sterilizatie is te verwerpen; voor vrijwillige sterilizatie op eugenetische indicatie acht Lindeboom soms gronden aanwezig (blz. 71). Sociale redenen kunnen daarvoor niet aanvaard worden. Tegen sterilizatie en kastratie, wanneer ernstige medische redenen aanwezig zijn, bestaat er natuurlijk geen bezwaar, ook niet van katholieke zijde (dubbel effect). Mag de overheid mannen met ziekelijke seksualiteit die aanleiding geeft tot zedenconflikten, kastreren? en ook die met een toenemende minderwaardige progenituur (blz. 70)? Lindeboom vindt dat het overweging verdient, des te meer dat door kastratie een aantal van hun perverse en voor de gemeenschap zo gevaarlijke neigingen bevrijd worden (blz. 74). Het is toch een therapie voor zieke mensen.

Kunstmatige inseminatie? Lindeboom eindigt zijn zeer interessante beschouwingen daaromtrent: « ook de homologe inseminatie is geen aantrekkelijke bewerking; en de gehele praktijk met zaadgevers is een weerzinwekkende uitwas van een technische, biologische opvatting van de mens en de geneeskunde » (blz. 86).

« Waarheid en leugen » vind ik persoonlijk het beste hoofdstuk van het boek, en ook datgene waar ik mij best mee kan verenigen. Wie wordt zoveel tot liegen verlokkt als de geneesheer? Er zijn dagelijks honderd gelegenheden om de waarheid te verdraaien, om de ergste dingen te verbloemen. Men moet met een fijne psychologische zin begaafd zijn om de soms zeer fijne neus van de patiënten te verschalken; op dit gebied schieten de knapsten tekort en het is een hele toer het lang uit te houden, zich nooit tegen te spreken of nooit door de mand te vallen. De algemeen menselijke plicht om de waarheid te spreken is dan ook voor de gewetensvolle arts een zaak van dagelijkse moeite en moeilijkheid. Het verzwijgen van een pijnlijke waarheid voor iemand komt in geval van ziekte telkens voor. Aan de intentie de zieke te sparen, ontleent men dan het recht daartoe (blz. 87). De hoogste wet die het gedrag van de arts richting moet geven, is niet die der waarheid, maar die van de liefde (blz. 102). Bij het afgeven van schriftelijke verklaringen moet de arts eerlijk zijn, ook al wordt die eerlijkheid op een zware proef gesteld (blz. 108).

De zorg voor stervenden eist moed, trouw en aandacht, en de prognose moet uiterst voorzichtig worden gesteld; de vaststelling van een ongeneeslijke ziekte bij een patiënt betekent allerm minst dat men hem mag opgeven. Een arts mag nooit een defaitistische houding aannemen (blz. 116). Met het gebruik van de term « recht om te sterven », zij men uiterst voorzichtig (blz. 119). De pijn mag en moet men wegnemen, door morfine bv., wanneer de verheldering van de geest door verzachting van de pijnen bewerkt wordt (blz. 123). Maar het verzachten van de doodstrijd mag niet lijden tot verkorting van het leven. Wanneer men raakt aan het aktuele vraagstuk van de eutanase, komt men in een grensgebied waar voorzichtigheid geboden is.

Men weet dat Tomas More in zijn *Utopia* aan de gelegalizeerde eutanase een eervolle plaats inruimt; en Tomas More werd heilig verklaard (door Pius XI). In West-Europa wordt een streven naar wettelijke erkenning waargenomen; in Engeland blijft het probleem meer dan ooit aan de dagorde (merciful killing); in romans is het een vaak voorkomend thema. Het is klaar dat men uit eugenetische of rassenhygiënische overwegingen niemand doden mag. Het boek *Medical Ethics* van M. Davidson (1957) raadt de eutanase, zij het op beperkte schaal, openlijk aan, en bij gebrek aan legalizatie wordt de arts ernstig gewaarschuwd alleen met zichzelf te rade te gaan (blz. 129). Lindeboom staat op het standpunt dat het de kristen verboden is de eutanase te aanvaarden als patiënt, en te voltrekken als arts (blz. 132). Voorts is het best dat de mens sterfe, indien mogelijk, te midden van de zijnen, in de vertrouwde omgeving waarin hij geleefd heeft (blz. 133).

Het laatste hoofdstuk besteedt Lindeboom aan het experimenteren op mensen, een woord dat akelige dingen in de herinnering oproept. Naarmate men in de tekst door leest, ziet men in dat het probleem niet zo eenvoudig is, want op elk tijdstip heeft de geneeskunde op mensen geëxperimenteerd, ze doet het nog en zal het blijven voortdoen. De geschiedenis leert dat de geneeskundige praktijk één experiment was en is (blz. 141). Het experimenteren moet zelfs doorgaan want: *navigare necesse est* (blz. 143), voor het belang van de patiënt, van de medische wetenschap, voor het algemeen belang. Wie zou durven beweren dat in onze katholieke universiteit door katholieke artsen niet geëxperimenteerd werd? Er zijn evenwel voorwaarden en risico's. Die zet Lindeboom met opvallende duidelijkheid, groot vertrouwen, schrandere inzicht en bewonderenswaardig verantwoordelijkheidsbegrip uiteen. Zijn standpunt terzake kan o.i. als een veilige gids beschouwd worden.

« In de etiek gaat het óók — niet alleen — om de bedoeling, de intentie. Een bezinning op medisch-etische vragen draagt dan de schoonste vrucht, wanneer zij er toe leidt eigen daden én intentie te beoordelen naar de hoogste normen en daarin het richtsnoer voor het handelen, dat nog komt, te zoeken. Een vergevende God schenke ons die kracht en die genade » (blz. 155).

Met de opstellen over medische etiek van Lindeboom zijn wij een prachtig, aktueel, leidinggevend en hoogstaand boek over het onderwerp rijk geworden. Het is een mooi geschenk voor de medische stand, de vrucht van een verheven geest en een helder verstand. We aarzelen niet het als een kostbaar kultuurbezit te bestempelen, indien kultuur dan ook iets meer is dan de uitstalling van kunst. Het ontvouwt de medische plichtenleer anders dan de meeste boeken dat doen. Ook die kennis schrijdt voort.

Het is goed dat men er op tijd en stond aan herinnerd wordt; verstarring zonder nuancering is uit den boze. Het is mij een aangename taak geweest deze bespreking aan het boek te wijden. Ik heb het als een plicht gevoeld, minder tegenover de auteur dan tegenover mijn vak- en standgenoten bij wie de geesteswetenschappelijke zijde van hun beroep, minder dan ooit, « in verdrukking mag komen ».

Dr. L. Elaut.

Mededelingen

Vlaamse volksbeweging :

Van de 49 in Kongo gesneuvelde jonge mannen welke op 5 augustus plechtig werden gehuldigd, zijn er 44 Vlamingen.

Vlaanderen levert 75 % van de volledige werklozen tegen 25 % voor Wallonië en Brussel.

Is dit de gelijkheid in rechte en feite aan de Vlamingen door een koninklijke belofte toegezegd ?

Enkel volwaardig meesterschap in eigen huis door fundamentele structuurhervorming van de Belgische Staat kan werkelijke gelijkheid in feite medebrengen.

Hoe dit op realistische en stelselmatige wijze bereiken is het hoofdthema van het EERSTE KONGRES VAN DE VLAAMSE VOLKSBEWEGING.

De sekte KULTUUR wordt voorgezeten door de heer R. Merycy met als referaathouder o.a. de heer W. Dumon; Prof. F. Vna Mechelen zit de sekte SOCIAAL EKONOMISCHE VRAAGSTUKKEN voor waar de referaten worden voorgedragen door de heren W. Janssens en F. De Bondt; in de sekte BRUSSEL EN RANDGEMEENTEN waar referaten worden gehouden door de heren P. Potargent en R. Becquaert neemt de heer Em. Janssens het voorzitterschap waar.

Het kongres gaat om praktische redenen door, niet zoals voorheen aangekondigd op zondag 2 oktober, doch wel op ZONDAG 9 OKTOBER te MECHELEN.

De ochtendvergaderingen worden gehouden in de Salons Van Dijk, Fr. de Merodestraat 33; de namiddagvergadering in de Stedelijke Feestzaal, eveneens in de Fr. de Merodestraat gelegen.

« Eerste literaire prijsvraag — Ons Erfdeel ».

De redactie van het kultureel tijdschrift « ONS ERFDEEL » schrijft voor 1961 een literaire prijsvraag uit voor de monografie.

De prijs bedraagt 5.000 BF of deze waarde in iedere munt. Benevens deze prijs wordt een bedrag van 1.000 BF beschikbaar gesteld voor premies.

Het betreft een monografie over de Zuid- of Fransvlaamse letterkunde, over een Zuid- of Fransvlaams letterkundige of over een figuur die voor de Nederlandse cultuur in Zuid- of Frans-Vlaanderen van betekenis is geweest of nog is.

De jury bestaat uit : voorzitter : André Demedts (Vlaanderen); leden : Marcel Coole (Vlaanderen), Robert Victoor (Zuid-Vlaanderen), Dr. J.E. Van den Driessche (Zuid-Vlaanderen), Dr. P.C. Paardekoper (Nederland), Dr. A. de Vin (Nederland); sekretaris : Jozef Deleu.

De inzendingen moeten toekomen op het adres van Jozef Deleu, hoofdredakteur van « Ons Erfdeel », te Rekkem, West-Vlaanderen, België, vóór 15 juni 1961.

De uitspraak van de jury zal bekend gemaakt worden op de XIVe Fransvlaamse kultuurdag te Waregem (België) op zondag 27 augustus 1961.

Het volledig reglement van deze prijsvraag is verkrijgbaar bij :

— voor Nederland : Frits Niessens, Kerkstraat 1, Raamsdonk (Noord-B.).

— voor Vlaanderen, Zuid-Afrika : Jozef Deleu, te Rekkem (West-Vl.) België.

Personalia

Geboorten.

Bij Dr. en Mevr. Jan Plas, Peer, werd een zesde kindje geboren, dat onder de naam Karla gedoopt werd.

Bij Dr. en Mevr. Dhanis-Reynders, Borgerhout, werd een tweede kindje geboren, Gunther genaamd.

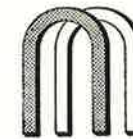
Bij Dr en Mvr. H. Lecomte-Dhaese, Hekelgem, werd een vijfde kindje geboren, Aldegonde genaamd.

Sterfgevallen.

Te Handzame overleed op 26 juli jl. Dr. Dries Devos.

Uit Antwerpen vernemen wij het overlijden van Mevr. Regina Fierens, echtgenote van Dhr. Leo Bouchery en moeder van ons medelid Dr. Herman Bouchery.

Te verkrijgen bij alle groothandelaars in sanitaire artikelen !

MEWAF
Lijnwaadstraat
KORTRIJK

Metalen meubelen
Douches - Kabinen

Thermotub

Wasfonteinen

Sanispray

ultix

DE ENIGE KEUKEN
DIE DE VOORDELEN
VAN HOUT EN
ALUMINIUM
COMBINEERT !